

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

Το αναπόφευκτο χάσμα

Για να παρακολουθήσει ο άλλος τη σκέψη σου και να συλλάβει το σωστό νόημά της, όταν την εκφράζεις προφορικά ή γραπτά, δεν αρκεί να μιλά την ίδια γλώσσα με σένα, αλλά πρέπει να θέλει και να μπορεί να καταλάβει. Αυτή την αλήθεια τη **λησμονούμε** πολύ συχνά, γι' αυτό οι σχέσεις μας δυσκολεύονται πολύ περισσότερο, από όσο είναι από την ίδια τη φύση των πραγμάτων δύσκολες. Οι άνθρωποι δε μιλούν, ούτε ακούνε πάντοτε με την πρόθεση να επικοινωνήσουν με τον όμοιό τους και να **συνεννοηθούν** μαζί του.

Όπως και κάθε άλλη πράξη τους, έτσι και αυτή έχει πολλά και ποικίλα ελατήρια. Ο λόγος, ο προφορικός ή ο γραπτός, είναι κι αυτός ένα μέσο που το μεταχειρίζεται ο καθένας για κάποιο σκοπό. Σε ακούει, λοιπόν, κάποιος να αναπτύσσεις τις σκέψεις σου πάνω σε ένα θέμα και εσύ νομίζεις ότι προσπαθεί να καταλάβει τι λες. Όταν όμως αρχίζει να μιλά και αυτός για το ίδιο ζήτημα, διαπιστώνεις πως άκουσε, μα δεν κατάλαβε τίποτα, απ' όσα είπες, γιατί αυτός είχε το νου του σε όσα ήθελε να διατυπώσει ή να προτείνει, ανεξάρτητα από τη δική σου τοποθέτηση. Και εσύ μπορείς να δίνεις την εντύπωση ότι είσαι προσηλωμένος στις ιδέες που εκθέτεις. Είναι, όμως, πολύ πιθανό να θέλεις να **εντυπωσιάσεις**, να επικρίνεις, να ειρωνευτείς ή και να αποσπάσεις μια επιδοκιμασία, την οποία σκέφτεσαι να εξαργυρώσεις αργότερα.

Δεν είναι καθόλου απλά και καθαρά τα πράγματα στο διάλογο μεταξύ των ανθρώπων, είτε ο διάλογος αυτός γίνεται με τη συζήτηση, είτε αναπτύσσεται σιωπηρά, με το διάβασμα, για παράδειγμα, ενός άρθρου ή ενός βιβλίου. Στην τελευταία περίπτωση το φαινόμενο είναι ακόμη πιο περίεργο. Τη γνώμη του «άλλου» την έχουμε τυπωμένη μπροστά μας· δεν είναι «φτερωτή», όπως ο προφορικός λόγος, που όσο καλή μνήμη κι αν έχουμε, ποτέ δεν είμαστε βέβαιοι ότι τον έχουμε συγκρατήσει με απόλυτη ακρίβεια. Εδώ υπάρχει το ίδιο το ενυπόγραφο κείμενο. Ωστόσο, οι περισσότεροι από μας «διαβάζουμε» μέσα στο ξένο γραπτό τις δικές μας υποθέσεις, **προσδοκίες**, αντιλήψεις ή αντιγνώμεις.

Για να καταλάβεις κάτι που λέγεται ή γράφεται από κάποιον άλλον, απαιτούνται, λοιπόν, πολλές προϋποθέσεις. Κατά την κοινή αντίληψη φτάνει να μιλάς την ίδια εθνική γλώσσα με τον άλλο άνθρωπο, για να συνεννοηθείς μαζί του. Αυτό είναι σωστό μόνο ως ένα βαθμό, και μάλιστα πολύ περιορισμένο. Βεβαίως,

καταλαβαίνουμε τον ομόγλωσσο μέσα σ' αυτό που ονομάζουμε «καθημερινότητα». Όταν όμως εγκαταλείπει κανείς αυτή την επιφάνεια και αρχίζει να μπαίνει παραμέσα, τότε ανακαλύπτει με έκπληξη, με **αμηχανία**, ακόμη και με τρόμο, ότι οι «ίδιες λέξεις» δεν έχουν για όλους μας το «ίδιο νόημα», ότι συχνά, παρόλο που λέμε «τα ίδια», καταλαβαίνουμε «άλλα». Κουβεντιάζουμε, αλλά δε συνεννοούμαστε και η απόσταση που μας χωρίζει γίνεται μεγάλη, αγεφύρωτη.

Ε. Π. Παπανούτσος (1984), *Πρακτική Φιλοσοφία*, Αθήνα: Δωδώνη, 295-297, (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Γιατί, όπως υποστηρίζει ο συγγραφέας, δεν μπορούμε ορισμένες φορές να κατανοήσουμε το περιεχόμενο ενός άρθρου ή βιβλίου; (50-60 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2. Να δώσετε από έναν πλαγιότιτλο στην πρώτη παράγραφο (Για να... μαζί του) και τη δεύτερη παράγραφο (Όπως... αργότερα) του κειμένου.

(μονάδες 10)

B1. (Μονάδες 10)

B1. Να δημιουργήσετε πέντε προτάσεις, χρησιμοποιώντας σε κάθε πρόταση μία από τις ακόλουθες λέξεις με την **έντονη γραφή**, με βάση τη σημασία τους στο κείμενο: **λησμονούμε, συνεννοηθούν, εντυπωσιάσεις, προσδοκίες, αμηχανία** (μπορείτε να διαφοροποιήσετε τον γραμματικό τύπο, δηλαδή την πτώση, τον αριθμό, το πρόσωπο κ.λπ.).

(μονάδες 10)

B2. (Μονάδες 15)

B2. Να δώσετε έναν δικό σας κυριολεκτικό/δηλωτικό τίτλο στο κείμενο.

(μονάδες 15)